

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

1 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 119 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

2. Кривошеєв А. М. Професійна діяльність та її соціальні детермінанти. Х., 2004. 141 с.

3. Кулікова С. В. Арт-терапія як складник соціокультурної діяльності. Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Волинський національний університет імені Лесі Українки. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 283–286.

Юлія Локарева

доцент кафедри мистецької освіти
факультету педагогіки, психології та мистецтв
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглядаються педагогічні умови формування інтегрованих художньо-творчих компетенцій майбутнього вчителя музичного мистецтва, виховний потенціал концертно-просвітницької діяльності.

Ключові слова: педагогічні умови, майбутній учитель музичного мистецтва, концертно-просвітницька діяльність.

The article examines the pedagogical conditions for the formation of artistic and creative skills of the future music teacher, the educational potential of concert and educational activities.

Keywords: pedagogical conditions, future music teacher, concert and educational activity.

Постановка проблеми та її актуальність. Демократичні зміни, що відбуваються в Україні, мають безпосередній вплив на всі сфери суспільного життя держави – економіку, культуру, освіту. Якісні освітні послуги залежать від особистості учителя, тому відбувається переосмислення стандартів професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Оскільки педагог здійснює інтелектуальний, моральний, естетичний, ціннісний розвиток учнів, тому актуалізується проблема формування художньо-творчих компетенцій майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі концертно-просвітницької діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій у галузі професійної освіти, а саме: досліджень із проблем розвитку креативності (О. Горбенко, А. Маслоу, Л. Масол, О. Олексюк, Г. Падалка, А. Растригіна, О. Рудницька, Т. Стратан-Артишкова, О. Щолокова та ін.) засвідчує, що формування інтегрованих художньо-творчих компетенцій майбутнього вчителя музичного мистецтва є пріоритетним аспектом їх професійної підготовки. Важливими дослідженнями у цій галузі є праці науковців: «Формування художньо-творчих умінь майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної діяльності» (А. Кушнір), «Питання формування художньо-творчих умінь майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-виконавської діяльності» (Л. Косяк), «Методика підготовки майбутніх учителів музики до концертно-освітньої діяльності» (Т. Жигінас) «Методика формування педагогічно-артистичних умінь майбутніх учителів музики на заняттях з постановки голосу (В. Костюков) та ін.[1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].

Мета статті – розглянути педагогічні умови формування інтегрованих художньо-творчих компетенцій майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Для ефективного та повноцінного формування інтегрованих художньо-творчих компетенцій майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі концертно-просвітницької діяльності необхідно забезпечити відповідні педагогічні умови. Ефективність функціонування педагогічної системи можлива лише при взаємодії всіх окреслених блоків та впровадження відповідних педагогічних умов.

Педагогічні умови – це сукупність заходів, направлених на підвищення ефективності педагогічної діяльності. Педагогічним умовам можна дати таке формулювання: «комплекс заходів, які направлені на успішне досягнення поставлених цілей, взаємодіючих та взаємодоповнюючих одна одну».

О. Горбенко окреслює наступні педагогічні умови формування професійно-творчої компетентності: надання права вибору особистісних стратегій поведінки; залучення до самопроєктувальної творчої діяльності; включення у навчально-дослідницький процес [4]. А. Кушнір до педагогічних умов формування художньо-творчих умінь відносить: – засвоєння змісту художньо-творчих умінь із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій та методів навчання; – створення проблемно-пошукових ситуацій у процесі формування художньо-творчих умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях з вокального класу; – забезпечення емоційно-творчого психологічного клімату на заняттях з вокального класу [7]. А. Козир провідною умовою формування креативності вважає організацію середовища та забезпечення креативних зразків; чіткість уявлень студентів про сутність

креативності та активізацію самостійної творчопошукової діяльності, які сприяють інтенсифікації формування творчого мислення [6].

Отже, проаналізувавши наукові дослідження в галузі педагогіки ми визначили ряд педагогічних умов, які є необхідними для ефективного формування художньо-творчої компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. У нашому дослідженні до педагогічних умов формування художньо-творчих умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі концертно-просвітницької діяльності ми віднесли:

- застосування новітніх тенденцій та синтетичних форм концертно-просвітницької діяльності;
- збагачення художньо-творчого досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва засобом активного залучення студентів до концертно-просвітницької діяльності;
- застосування інформаційно-комунікативних технологій у процесі концертно-просвітницької діяльності;

Першою педагогічною умовою є застосування новітніх тенденцій та синтетичних форм концертно-просвітницької діяльності. Концертно-просвітницька діяльність як основна форма публічної репрезентації мистецтва пройшла тривалий шлях еволюції. У нових соціокультурних умовах концертна діяльність набуває нових рис, які відображають осучаснені життєві реалії.

Сьогодні поряд з існуванням традиційних за формою та змістом концертів є нові форми та тенденції, які характерні для нашого часу. Серед основних сучасних тенденцій концертно-просвітницької діяльності виділимо такі:

1) Поширення видовищного компонента (використанням техніки звукопідсилення, звукозапису, екранів, лазерної, електронної апаратури тощо.

2) Використання синтетичних форм (перформансів, аудіовізуальних перформансів, відео-інсталяцій, хепенінгів, челенджів, флешмобів, театралізованих вистав, музичних колажів, медіа-проектів, відеоінсталяцій, відео-трансляцій, онлайн-трансляції, онлайн-марафони, онлайн-форуми, онлайн-конференції, арт-івенти, концерти-презентації, концерти автентичної та мікротональної музики, використання позамузичних складових (вірші, література, спів, мовлення, різноманітні форми музичного театру (сучасний танцперформанс); спеціалізованих музичних складових (електронної, мультимедійної, акустичної музики), джазовій музиці, інтегрованих з новою музикою академічного напрямку; поєднанні автентичної музики та імпровізації.

3) Функціонування нових різнофункціональних концертних майданчиків (профорієнтаційні, культурно-просвітницькі, тематичні, виховні, волонтерські, благодійні).

У сучасній концертній практиці великою популярністю користуються видовищні форми. У сучасному культурному та освітньому просторі концерт (академічний, естрадний) стає своєрідним видовищем з використанням техніки звукопідсилення, звукозапису, екранів, лазерної, електронної апаратури тощо. Видовищний компонент супроводжується різними музичними новаціями, використанням у сучасній музиці академічного напрямку електроінструментів, електро-акустичних, старовинних інструментів, за допомогою яких розширюється звукова палітра музичних творів, включення у програму творів, написаних для нетрадиційного складу виконавців, концертів-презентацій, концертів мікротональної музики та аудіовізуального перформанса.

Наступною педагогічною умовою є збагачення художньо-творчого досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва, яке відчувається завдяки активному залученню студентів до участі у концертно-просвітницькій діяльності: різноманітних тематичних концертах, художньо-творчих проєктах, мистецьких акціях, волонтерських рухах, благодійних челенджах, заходах патріотичного виховання, профорієнтаційного спрямування, наукових студентських конференціях, круглих столах, креативних лабораторіях, всеукраїнських та міжнародних багатожанрових конкурсах-фестивалях мистецтв та ін.

У концертно-просвітницьких заходах сьогодні широко використовуються нові синтетичні концертні форми (аудіовізуальний перформанс, art-хепенінг, ф'южн-проєкти, інсталяції, арт-івенти, театралізовані тематичні концерти), відбувається оновлення звукового середовища через впровадження у концертну практику зразків автентичного фольклорного виконавства, старовинної музики, електронної музики. Для сучасного концертного життя також характерно розширення концертних майданчиків, арт-локацій, серед яких музеї, храми, відкриті сцени, парки, арт-майданчики.

Студенти спеціальності (Музичне мистецтво) ЦДУ ім. В.Винниченка активно беруть участь у потужному благодійному проєкті «Наближаємо перемогу разом. Творчі волонтери», кошти від якого йдуть на підтримку ЗСУ.

Висновки. Отже, представлені педагогічні умови сприяють динамізації процесу формування інтегрованих художньо-творчих компетенцій майбутніх учителів музичного мистецтва, оновлюють зміст мистецької освіти, насичують концертно-просвітницьку діяльність студентів сучасними тенденціями та новими синтетичними концертними формами.

Література

1. Барсукова Н. С. Педагогічні умови формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва: автореф. навч. наук. Мелітополь, 2015. – 20 с.

2. Горбенко О.Б. Формування музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Олена Борисівна Горбенко. – Кіровоград, 2010. – С. 10.

3. Жигінас Т.В. Методика підготовки майбутніх учителів музики до концертно-освітньої діяльності: навчально-методичний посібник / Тетяна Володимирівна Жигінас. – Київ, 2015. – 178 с.

4. Козир А. В. Педагогічні умови формування професійної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. Вісник ЛНУ ав. Тараса Шевченка. Луганськ: Вип. 11. 2012. – 246 с.

5. Кушнір А. Формування художньо-творчих умінь майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної діяльності. – Кривий Ріг. 2021 р. – 112 с.

Олександр Лисич

(Україна, Київ, Український державний університет
імені Михайла Драгоманова)

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧОГО АНСАМБЛЮ НАРОДНОЇ МУЗИКИ «ПЕРВОЦВІТ» КИЇВСЬКОГО ПАЛАЦУ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну постала проблема організації навчально-виховного процесу в освітянській сфері, зокрема і в закладах позашкільної освіти. Ці події шокували людей, негативно впливаючи на психіку дітей та дорослих, що зумовило деяке «завмирання» навчально-виховного і творчого життя, і вимагало певного відрізка часу для усвідомлення того, що сталося, аналізу можливостей, винайдення різних, прийнятних у конкретних ситуаціях форм, методів та засобів продовження освітньо-виховного процесу, не втрачаючи при цьому зв'язку з вихованцями, допомагаючи моральною та психологічною підтримкою.

Мета представленого матеріалу – висвітлення специфіки побудови навчально-виховного процесу в ансамблі народної музики зі школярами в умовах воєнного часу.

Здійснення освітньо-виховного процесу відбувалось у різних умовах, в основному в укритті задля безпеки вихованців та викладачів, де колективу